

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointilomake toimielimille

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kaupungissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Tätä tarkoitusta varten kaupunginhallituksen tulee esittää toimintakertomuksessa selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä keskeiset johtopäätökset sen toteutumisesta tilikaudella.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Karkkilan kaupungin 1.3.2010 § 43 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kaupunginvaltuuston lisäksi kaupunginhallitus sekä vastuullaan olevan toiminnan osalta lautakunnat.

Sisäisen valvonnan toteuttamisvastuu on kaupunginhallituksella, lautakunnilla, kaupunginjohtajalla, toimialajohtajilla, vastuualueiden ja osavastuualueiden päälliköillä ja esimiesasemassa olevilla.

Tällä arviointilomakkeella arvioidaan toimielimen alaisen toiminnan toteutumista vuonna 2018. Arviointilomakkeiden yhteenveto ja niistä tehtävät johtopäätökset toimivat pohjana kaupunginhallituksen tilinpäätöksessä antamalle sisäisen valvonnan selonteolle.

1. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Selonteossa tulee ottaa kantaa sisäisen valvonnan toimivuuteen lakien ja päätösten sekä hyvän hallintotavan noudattamisessa erityisesti lakisääteisissä tehtävissä ja erityisesti silloin, kun niiden noudattamisessa on havaittu puutteita. Selonteossa saattaa olla aiheellista arvioida sisäisen valvonnan toimivuutta tilanteessa, jossa toimielimen tai viranhaltijan toimintaan on tilikauden aikana kohdistunut kunnallisvalitus, korvausvaatimus, syytteeseen asettaminen tai muu oikeusseuraamus.

Yleisarvosana: 4

Kirjallinen arviointi:

Kasvatus- ja opetuslautakunnan alaista toimintaa ohjataan lainsäädännöllä, valtakunnallisilla ja paikallisilla ohjeilla ja määräyksillä sekä Karkkilan kaupungin

hallintosäännöllä ja yhteisillä linjauksilla. Toimintaa on toteutettu säännösten, lakien ja päätösten sekä hyvän hallintotavan mukaisesti. Toimielimen tai viranhaltijoiden toimintaan on toimintakaudella kohdistunut yksi valitus koskien koulumatkapäätöstä, muttei muita vaatimuksia, syytteitä tai muitakaan oikeusseuraamuksia.

Lakien, määräysten ja päätösten noudattamista on seurattu Kasvatus- ja opetuslautakunnan ja tarkastuslautakunnan toiminnassa sekä YT- ja henkilöstökokousten myötä säännöllisesti. Kehityskeskusteluja on pidetty vuosittain, mutta muutamien osalta tämä ei ole toteutunut.

Hyvää hallintotapaa on noudatettu kiinnittämällä huomiota hallintomenettelyihin ja säännöllisten toimialan johtoryhmän kokousten, rehtorikokousten, toimipaikkakohtaisten kokousten sekä erilaisten kehittämiskokousten myötä. Eri palveluissa on ajantasaiset toimintasuunnitelmat.

2.Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta esitetään tilinpäätöksen toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutumisarvioissa. Silloin kun tavoitteen asettamisessa tai määrärahan budjetoinnissa on tapahtunut olennainen virhe tai tulosvastuuta ei ole noudatettu tai toimivalta varojen käytössä on toistuvasti ylitetty, saattaa asia kuitenkin olla syytä tuoda esiin selonteossa korjausehdotuksineen.

Yleisarvosana: 4

Kirjallinen arviointi:

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on käsitelty yksityiskohtaisesti lautakunnan toimintakertomuksessa ja sisäisissä talousarvion toteutumisarvioissa. Kasvatus- ja opetuslautakunta on päässyt taloudellisiin tavoitteisiin hyvin: toimintatulot ylittyvät ja toimintakulut alittunevat. Toiminnallisiin tavoitteisiin ei ole päästy palveluverkkoselvityksen osalta ja pandemian vuoksi muihin tavoitteisiin pääseminen hidastui. Tavoitteiden toteutumista seurataan virkamiestyönä ja arviointia kehitetään osana työryhmätyöskentelyä.

Varojen käyttöä valvotaan säännöllisesti lautakunnalle toimitettavin raportein ja jatkuvasti vastuuhenkilöiden johdolla sekä mm. sivistystoimen johtoryhmässä käytävin keskusteluin. Tuloksellisuutta arvioidaan myös valtakunnallisten kyselyjen ja arviointien avulla.

3. Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan kaupungin toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Kaupungin riskienhallinnan tasoa ja riittävyyttä arvioidaan sekä varsinaiseen toimintaan, investointeihin, rahoitukseen että vahinkoihin liittyvissä riskeissä. Riskit vaikuttavat toteutuessaan kunnan asemaan, talouteen, palvelukykyyn, työvoiman saatavuuteen ja yleiseen kilpailukykyyn asukkaista ja yrityksistä. Toimintaan, investointeihin ja rahoitukseen liittyvät riskit jäävät pääsääntöisesti kaupungin kannettavaksi. Vahinkoriskin toteutumisesta seuraavaa menoa tai menetystä voidaan rajata vakuuttamalla. Riskienhallinnan järjestämistä arvioidaan selonteossa esimerkiksi seuraavin perustein:

- Onko riskienkartoitus kaupungissa ajan tasalla ja onko se tehty riittävän kattavasti?
- Onko riskienhallinta ja seuranta vastuutettu selkeästi ja onko siihen riittävä asiantuntemus?
- Onko onnistuttu toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa?

Yleisarvosana: 3

Kirjallinen arviointi:

Riskien kartoitus on toteutettu vuoden 2020 aikana. Riskienkartoituksen myötä nimettiin vastuuhenkilöt ja sovittiin jatkuvasta seurannasta. Hanketoiminnan osalta vastuut on jaettu hallintosäännön mukaisesti ja sisäinen valvonta toteutuu suunnitellusti.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan alaisessa toiminnassa merkittävä riski on henkilöstöön liittyvä. Esimiesten mukaan tämä näkyy tehtäväalueen laajuutena/henkilöresurssin niukkuutena, mikä helposti haavoittaa toimintaa ja heikentää mahdollisuuksia mm. asianmukaiseen sisäiseen valvontaan.

4. Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Selonteossa arvioidaan sisäisen valvonnan toimivuutta erityisesti silloin, kun omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa on toteutunut menetyksiä, arvon alennuksia tai jouduttu korvaus tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Menetykset tai korvaus voi olla seuraus esimerkiksi virheellisestä menettelystä hankinnan kilpailuttamisessa tai omaisuuden luovutukseen liittyvässä arvonlisäveron palautuksessa tai valtionosuuden takaisinperinnässä.

Yleisarvosana: 4

Kirjallinen arviointi:

Karkkilan kaupunki, mukaan lukien sivistystoimiala kuuluu yhteisten hankintasopimusten piiriin. Hankintaohjetta noudatetaan sekä tavaroiden että palveluiden hankinnassa. Lautakunta antaa toiminnalle rajat ja vastuuttaa henkilöt.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan omaisuudesta huolehtiminen ja ilmoitusvelvollisuus kuuluu jokaisen työntekijän velvollisuuksiin. Laitteiden ja välineiden vastuuhenkilöt käydään läpi ja nimetään ja mm. atk-laitteista pidetään listaa. Korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen ei ole jouduttu.

Kaupunkikehitys-toimialan kanssa pyritään jatkossa yhteisiin rakennusten kuntokatselmuksiin vuosittain. Myös sähköistä kulunvalvontaa ja kiinteistöjen käyttöön liittyviä prosesseja on kehitetty edelleen vuoden 2021 aikana.

5.Sopimustoiminta

Sopimukseen liittyvää sisäistä valvontaa on selonteossa aiheellista arvioida erityisesti silloin, kun sopimuksella on ollut sellaisia negatiivisia seuraamuksia, joita ei sopimusta tehdessä ole ennakoitu. Selonteossa on myös syytä arvioida onko sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta kunnassa ajantasaista ja kattavasti vastuutettu.

Yleisarvosana: 4

Kirjallinen arviointi:

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla solmittuja sopimuksia tehdään lähinnä opiskelutarvikkeiden ja oppikirjojen toimittajien sekä erihankkeissa mukana olevien kumppaneiden kanssa. Sopimuksia on noudatettu ja toteutumista seurattu asianmukaisesti. Sopimusten hallintaa kehitetään asianhallintajärjestelmän päivittämisen ja sen uudempien sopimushallintaominaisuuksien kautta. Vastuut sopimusten laadinnasta ja hyväksymisessä on kirjattu hallintosääntöön ja sopimusehtojen noudattaminen, seuranta sekä vanhentumisaikojen seurantaan on nimetty vastuuhenkilö. Lisäksi toimialajohtaja seuraa sopimustoimintaa.

6.Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida systemaattisilla menetelmillä sisäisen valvonnan toimivuutta ja tehokkuutta sekä tukea kunnan johtavia viranhaltijoita ja toimielimiä riskienhallinnan toteuttamisessa. Sisäinen tarkastus suoritetaan toimivan johdon johdolla ja alaisuudessa.

Selonteosta tulee käydä ilmi, miten sisäinen tarkastus on toimielimessä järjestetty, tarkastustoiminnon laajuus, kohdentuminen ja keskeiset tulokset päätyneellä tilikaudella ja johtopäätökset.

Yleisarvosana: 3

Kirjallinen arviointi:

Sisäistä tarkastusta toteutetaan osana muuta toimintaa. Raportoitavalla toimikaudella merkittäviä ongelmia ei ole esiintynyt. Kuitenkin sisäiseen tarkastukseen ja riskienhallintaan liittyvää prosessia on syytä tarkistaa ja kehittää.

Toimialajohtaja ja palvelualueen- sekä toimintayksikön päälliköt raportoivat toiminnasta lautakunnalle. Raportointimuotoina ovat kolmannesvuosiraportit, tilinpäätös, toimintakertomus; selonteko mm. tarkastuslautakunnalle; sivistystoimialan johtoryhmä ja hankeraportit. Lautakunnan alainen toiminta osallistuu lisäksi valtakunnalliseen toimialaa koskevaan raportointiin.